

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/376
KARAR NO : 2021/413
KARAR TR : 05/07/2021

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında u ranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesi kapsamında ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : M. D.
Vekili : Av. H. E. A.
Davalı : stanbul Büyük ehir Belediye Ba kanlı 1
Vekili : Av. S. Y.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, sürücüsünün sevk ve idaresindeki motorlu ta ıt aracının 25/11/2015 tarihinde trafikte seyir halindeyken, dönel kav akta bulunan hiçbir önlem alınmamı kum yı nına saplanması neticesinde meydana gelen kazada araç içerisinde yolcu olarak bulunan kendisinin a ır ekilde yaralandı ı ve bu kazadan kaynaklı vücut fonksiyon kaybına u radı ı, meydana gelen kazada yol yapımı ve bakımından dolayı davalı idarenin kusur ve sorumlulu unun bulundu unu ifade ederek, belirlenen maddi ve manevi tazminat tutarlarının i leyecek faiziyle birlikte davalı idareden tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

2. **stanbul 12. dare Mahkemesi 23/11/2016 tarihli ve E.2016/1719, K.2016/1832 sayılı kararı ile,** 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesi hükmüne yer verdikten sonra; uyu mazlı ın adli yargı yerinde görülmesi gerekti inden bahisle, 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermi tir. Kararın ilgili kısmı öyledir:

"18.06.2012 gün ve 28327 sayılı Mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan Uyu mazlık Mahkemesi kararlarına bakıldı nda, köprüde trafik kazası yaparak ya amını yitiren ahsın yakınları tarafından, yolun ve köprüünün yol bakım, onarım ve yapımının uygun olmadığı, hiçbir i aretlemenin bulunmadı ı, bu eksiklerin olu an kazaya büyük ölçüde sebebiyet verdi i, kazanın hizmet kusuru nedeniyle meydana geldi i ileri sürülerek açılan tazminat davasında çıkan görev uyu mazlı ı sonucu Uyu mazlık Mahkemesi'nin 04.06.2012 gün ve E:2012/107, K:2012/134 sayılı kararı, yine 04.06.2012 gün ve E:2012/101, K:2012/133 sayılı kararı ile "2918 sayılı Yasanın 110.maddesinin 19.1.2011 tarihinde yürürlü e girdi i tarihten sonra meydana gelen zararların tazmini istemiyle açılan davaların adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i"ne karar verilmis tir.

Bu durumda, yukarıda aktarılan ve kesin olan Uyu mazlık Mahkemesi kararları ve 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi gözetildi inde, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır."

3. Bu karara kar ı istinaf yoluna ba vurulması üzerine stanbul Bölge dare Mahkemesi Dokuzuncu dare Dava Dairesi 07/03/2017 tarihli ve E.2017/631, K.2017/597 sayılı kararı ile, istinaf ba vuruların reddine kesin olarak karar vermi ve karar kesinle mi tir.

4. Davacı vekili bu kez, belirlenen maddi ve manevi tazminat tutarlarının faiziyle birlikte davalı idareden tazmini istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tir.

B. Adli Yargıda

5. stanbul 17. Asliye Hukuk Mahkemesi 25/10/2018 tarihli ve E.2017/131, K.2018/396 sayılı kararı ile, davalı Belediye yönünden yargı yolu caiz olmadı ndan, HMK 115/2. maddesi gere ince dava artı yoklu undan davanın usulden reddine karar vermi tir. Kararın ilgili kısmı öyledir:

“KTK 106 gere ince Devlet ve di er kamu kurulu larına ait motorlu araçların i letilmesi nedeniyle araç i leticisi sıfatıyla (KTK 85 gere ince) kamu idareleri ve kurulu larına kar ı açılacaklar da dahil bütüin araç sahibi ve i leticilerine kar ı açılan davalar adli yargı kolunun görev alanına girmektedir. Buna kar ın kamu idareleri ve kurulu larının trafik güvenli i ve düzenini sa lamak amacıyla gerek kendi kurulu kanunları gerekse 2918 sayılı KTK'ya göre yürüttükleri hizmetlerin, kamu hizmeti niteli ini ta uması ve yukarıda sözü edilen KTK'da görevlendirilen kamu idare ve kurulu larının sorumluluklarına ili kin her hangi bir düzenlemenin ayrıca KTK'da yer almaması dikkate alındı nda, trafik düzeni ve güvenli i hizmetlerinden kaynaklandı ı iddia edilen zararların tazmini istemiyle ilgili idarelere kar ı açılan davalar idari yargı kolunun görev alanına girmektedir.”

6. Bu karara kar ı istinaf yoluna ba vurulması üzerine stanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi 12/09/2019 tarihli ve E.2019/3072, K.2019/3367 sayılı kararı ile, istinaf ba vurusunun kabulü ile, istinaf istemine konu ilk derece mahkemesi kararının HMK.m.353/1-a/4 hükmü uyarınca kaldırılmasına, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar vermi tir. Kararın ilgili kısmı öyledir:

“2247 sayılı Uyu mazlık Mahkemesinin Kurulu ve leyi i Hakkında Kanunu'nun 19. maddesinde; adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinle mi görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye ba layan veya incelemekte olan bir yargı merciinin, davada görevsizlik kararı veren merciin görevli oldu u kanısına varması halinde, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyu mazlık Mahkemesine ba vuraca ı ve elindeki i in incelenmesini Uyu mazlık Mahkemesinin karar vermesine de in erteleyece i hüküm altına alınmı tir.

Bu durumda mahkemece, stanbul 12. dare Mahkemesi'nin 2016/1719 E. 2016/1832 K. Sayılı dosyası dosya arasına alınarak, görülmekte olan dava dosyasındaki yargılamayı durdurmak suretiyle (2247 sayılı UMK m. 19/1), her iki dosyanın kül halinde yargı yolu uyu mazlı ının çözümlenmesi amacıyla Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesi, Uyu mazlık Mahkemesi'nin kararı beklenilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı ekilde karar verilmesi do ru görülmemi tir.”

7. **stanbul 17. Asliye Hukuk Mahkemesi 18/02/2020 tarihli ve E.2019/275 sayılı kararı ile,** stanbul 12. dare Mahkemesinin 2016/1719 Esas sayılı dosya aslının istenilmesine, dosya aslı geldi inde dosyanın Uyu mazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, yargılamanın Uyu mazlık Mahkemesinde karar verilmeye kadar durdurulmasına karar vermi tir.

8. stanbul 17. Asliye Hukuk Mahkemesi 28/04/2021 tarihli ve 2019/275 Esas sayılı üst yazıyla dava dosyalarını Mahkememize göndermi tir.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

9. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sa layacak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek oldu u; “Kapsam” ba lıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsadı ı ve bu kanunun karayollarında uygulanaca ı belirtilmi tir.

10. 2918 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu oldu u yolları trafik düzeni ve güvenli ini sa layacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kav aklara ve yerlere trafik ıklı i aretleri, i aret levhaları koymak ve yer i aretlemleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında oldu u ifade edilmi tir.

11. 2918 sayılı Kanun'un “Karayolu trafik güvenli i” ba lıklı 13.maddesinde de, karayolunun yapımı, bakımı, i letilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kurulu ların, karayolu yapısını, trafik güvenli ini sa layacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmi tir.

12. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesi öyledir:

“ leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dahil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilere i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir”

13. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi öyledir:

“Bu Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz”

B. Yargı Kararları

14. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı öyledir:

“... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmı tir.

Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı n çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı n çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kıldı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir..."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

15. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/07/2021 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Asliye Hukuk Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre ba vuru yapıldı ı, adli yargı dosyasının Mahkemece, ekinde idari yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından, görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli iyle karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Ta kın ÇEL K'in, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTCÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

17. Dava, karayolunda meydana gelen maddi hasarlı ve yaralamalı trafik kazası nedeniyle olu an zararların davalı idarece tazmin edilmesi istemiyle açılmı tır.

18. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, yukarıda belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir.

19. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında “*Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır.*” denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibarıyla görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, bahsi geçen Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uygulanması zorunlu bir karar mesabesinde değildir.

20. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin iptal edilen kararı gözettildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliğini yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; İstanbul 17. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/02/2020 tarihli ve E.2019/275 sayılı bahsi geçen kararın reddi gerekmemiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 17. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/02/2020 tarihli ve E.2019/275 sayılı BA VURUSUNUN REDDİNE,

05/07/2021 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARARI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Mehmet
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KARAR

İdarenin kendi kurulu kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliği için sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletmenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karışıkta uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.05/07/2021

ÜYE

Ahmet ARSLAN